

Ældrepsykiatri

Denne information er til dig, der er ældre og samtidig har en psykisk sygdom.

[Vil du hellere læse denne information på din telefon, kan du gå ind på \[www.psykiatri-regionh.dk/aeldrepsykiatri\]\(http://www.psykiatri-regionh.dk/aeldrepsykiatri\)](#) eller skanne QR-koden med din telefon.



Det er vigtigt, at ældre mennesker med psykisk sygdom undersøges og behandles af personale, der har kendskab til psykiske sygdomme og andre sygdomme hos ældre mennesker. Læs her mere om, hvem ældrepsykiatrien behandler og hvilke behandlingstilbud, der findes.

Hvad er ældrepsykiatrien?

Ældrepsykiatrien behandler kort fortalt ældre med psykiatriske sygdomme, som ikke kan behandles af egen læge, privatpraktiserende psykiater eller andre steder i psykiatrien.

Ældrepsykiatrien er et område, der har udviklet sig meget over årene, og tilbyder i dag primært ambulant undersøgelse og behandling (hvor du ikke er indlagt).

Flere og flere patienter henvises til ældrepsykiatrien – både fordi der bliver flere ældre i al almindelighed, men også fordi flere i dag kan behandles ambulant.

Hvem er i behandling?

Ældrepsykiatrien modtager patienter over 70 år med en kompliceret psykiatrisk lidelse, hvor dine symptomer ikke har kunnet lindres tilstrækkeligt,

bivirkningerne af din medicinske behandling har været for store, eller hvor andre fysiske sygdomme komplicerer din psykiatriske behandling.

Demens

Ældrepsykiatrien behandler også vanskelige symptomer ved demenssygdomme. Hvis du har demens, skal du dog altid først henvises til en hukommelsesklinik, hvor du kan blive undersøgt og behandlet.

Hvis din demens viser sig at være kompliceret med andre psykiatriske problemstillinger, kan du blive henvist til ældrepsykiatrien. Det kan være, hvis du har svære adfærdsproblemer, fx hvis du igennem længere tid er meget vred og andre bliver bange for dig eller for at du kan komme alvorligt til skade, hvis din døgnrytme i en længere periode er vendt på hovedet, hvis dem omkring dig oplever at din adfærd overskrider grænser, eller du igennem længere tid har problemer med din egen pleje og omsorg, og hvor kommunalt personale, fx hjemmesygepleje eller plejecenter, i samarbejde med din egen læge har forsøgt pædagogiske og plejemæssige tiltag, som ikke har forbedret dine symptomer tilstrækkeligt.

Din egen læge kan ringe til det ældrepsykiatriske ambulatorie, der er tættest på dig, og få rådgivning og vejledning i forhold til henvisning til ældrepsykiatrien.

Hvis du allerede er i behandling i psykiatrien

Hvis du er over 70 år og i behandling andetsteds i psykiatrien, er det en beslutning mellem din behandlingsansvarlige læge og ældrepsykiatrisk ambulatorie, om du skal overgå til videre behandling i ældrepsykiatrien.

Hvordan henvises du til ældrepsykiatrien?

Du kan henvises til undersøgelse og behandling i ældrepsykiatrien på flere måder. Via:

- din egen læge eller en privatpraktiserende psykiater, der på baggrund af forundersøgelse sender en henvisning til Center for Visitation og Diagnostik – som også kaldes CVD. CVD tager stilling til det, din læge eller psykiater har skrevet i henvisningen med henblik på at blive henvist til ældrepsykiatrien
- en psykiatrisk akutmodtagelse
- andre steder i psykiatrien eller et almindeligt hospital.

Behandlingstilbud i ældrepsykiatrien

Hvert af psykiatriens fem centre i henholdsvis Ballerup, Glostrup, København, Nordsjælland og Amager tilbyder ældrepsykiatrisk undersøgelse og behandling. Hvert center har sit eget optageområde.

Læs om optageområder på www.psykiatri-regionh.dk/optageomrader

Ældrepsykiatrien i alle fem centre tilbyder undersøgelse og behandling i form af:

Ældrepsykiatrisk Ambulatorium

Sådan starter et forløb

Et forløb i Ældrepsykiatrisk ambulatorium starter altid med en indledende samtale og vurdering. Den foregår enten i ambulatoriet eller i dit hjem. Her vil lægen sammen med dig og dine pårørende lægge en behandlingsplan. Du fortæller om dine forventninger til behandlingen, og I aftaler hvad behandlingen kommer til at bestå af, hvor tit du kommer til kontrol eller om dit behov for hjemmebesøg.

[Læs mere om behandlingsplanen på www.psykiatri-regionh.dk/behandlingsplan](http://www.psykiatri-regionh.dk/behandlingsplan)

Du bliver også fra starten af tilknyttet et ældrepsykiatrisk team, hvor du får tildelt en fast kontaktperson (sygeplejerske) og en behandlingsansvarlig læge.

Behandlingen

Behandlingen er helt overvejende medicinsk. Men der kan også være mulighed for støttende samtaler, gruppebehandling, samtaler med psykolog eller hjælp fra en socialrådgiver, hvis du har behov for det.

Din kontaktperson er bindeledet til den hjælp, du får fx fra hjemmeplejen, en demenskoordinator med flere.

Medicinsk behandling

Den medicinske behandling følger de retningslinjer, som Sundhedsstyrelsen har fastlagt for behandlingen af de forskellige psykiske sygdomme. Men når det handler om ældre mennesker, er der nogle særlige hensyn at tage:

- at undgå lægemidler, der kan belaste en ældre krop og hjerne

- at undgå præparater, der kan give u hensigtsmæssige bivirkninger i forhold til en fremskreden alder. Det kan fx være svimmelhed, dårlig balance eller problemer med fordøjelsen
- at bruge en mindre dosis, fordi mange ældre har brug for en mindre dosis medicin med alderen. Faktisk op til 33 -50 % mindre dosis, end en midaldrende ville få. Det skyldes, at alle processer i kroppen bliver langsommere med alderen, og at medicinen derfor er længere tid om at blive udskilt fra kroppen. Det betyder, at medicinen virker længere. Men sådan gælder det som sagt ikke for alle.

Elektrostimulation – også kaldet ECT

Elektrostimulation (ECT), som før i tiden blev kaldt elektrochok, er en veldokumenteret og sikker behandlingsform, der primært bliver brugt under indlæggelse til svær depression eller psykoser, når anden behandling så som medicin og terapi ikke virker efter hensigten. Nogle har også glæde af at få ECT regelmæssigt- det kaldes også vedligeholdelses ECT, og behandlingen gives ambulant, hvor du ikke er indlagt.

[Læs mere om ECT på www.psykiatri-regionh.dk/ect](http://www.psykiatri-regionh.dk/ect)

Kontrol og hjemmebesøg

Dine aftalte kontrolbesøg kan foregå i ambulatoriet, hjemme hos dig, som videokonsultation eller som telefonkonsultation. Hyppigheden af besøg afhænger af din tilstand, netværk og boform.

Afslutning på forløbet

Når din tilstand er stabiliseret og egen læge igen kan tage over, bliver forløbet afsluttet. Ambulatoriet hjælper dig med at tage kontakt til de instanser og kontaktpersoner, der har brug for at vide, at du nu er afsluttet, og hvad planen er fremadrettet.

Fleksibel og intensiv ambulant behandling (F-ACT-team)

Behandlingstilbud

De fem ældrepsykiatriske ambulatorier tilbyder mulighed for et mere intensivt og fleksibelt ambulant behandlingstilbud, hvor du kan få hyppigere kontakt - også med andre end din kontaktperson - hvis det ældrepsykiatriske ambulatorie sammen med dig vurderer behov for det. Derudover har du også mulighed for at blive indlagt.

F-ACT står for: fleksibel udgående og opsøgende behandling i dit nærmiljø. Det er en model, som en stor del af den ambulante behandling i psykiatrien er bygget op omkring.

[Læs mere om generel behandling i et F-ACT-team på www.psykiatri-regionh.dk/f-act-team](http://www.psykiatri-regionh.dk/f-act-team)

Særligt tilbud ved komplicerede ældrepsykiatriske tilstande

Hvem behandles?

På Psykiatrisk Center i Glostrup findes et ambulant tilbud til ældrepsykiatriske patienter – også kaldet for en regionsfunktion - til dig, der er:

- blevet forsøgt behandlet i Ældrepsykiatrisk Ambulatorium uden den ønskede effekt
- har brug for at få efterprøvet din diagnose – også kaldet 'second opinion'
- under 70 år og har en demens med adfærdsforstyrrelser, der er vanskelige at behandle.

Behandlingen

Patienter, der henvises til dette behandlingstilbud, har ofte også andre fysiske sygdomme. Derfor handler behandlingen kort fortalt om at se din tilstand samlet. Det vi siger gennemgår journalen grundigt, observere og undersøge med henblik på at finde ud af, hvad der ikke forsøgt endnu, og lægge en behandlingsplan ud fra det.

Behandlingen er primært ambulant, men der er også mulighed for, at du kan blive indlagt, hvis der opstår særlige undersøgelses- eller behandlingsbehov.

Afslutning på forløb

Når din tilstand er stabiliseret, og Ældrepsykiatrisk Ambulatorium eller din egen læge igen kan tage over, bliver forløbet afsluttet. Ambulatoriet hjælper dig med at tage kontakt til de instanser og kontaktpersoner, der har brug for at vide, at du nu er afsluttet, og hvad planen er fremadrettet.

Indlæggelse på et døgnafsnit

Få sengepladser

Der er relativt få sengepladser på de forskellige døgnafsnit i ældrepsykiatrien, fordi vægten er lagt på den ambulante behandling. Derfor er det kun i akutte faser, hvor du oplever en betydelig forværring, at du bliver indlagt. Det kan være hvis du fx er selvmordstruet, svær depression, psykotisk, udadreagerende med mere.

For at passe bedst muligt på dig som patient, er dørene låste på et ældrepsykiatrisk døgnafsnit.

Hvem er personalet i ældrepsykiatrien?

Det er vigtigt, at ældre mennesker med psykisk sygdom undersøges og behandles af personale, der har kendskab til psykiske sygdomme og andre sygdomme hos ældre mennesker. Personalet er derfor sammensat af forskellige fagligheder som speciallæge i psykiatri, psykiatrisk sygeplejerske, psykolog, socialrådgiver og sekretær.

Pårørende

Dine pårørende - hvis du ønsker det - er en vigtig samarbejdspartner i dit forløb. Dine pårørende kender dig gennem et langt liv og er ofte også vigtige ressourcepersoner i dit daglige liv. Derfor tages dine pårørende altid med på råd og inddrages i vurderinger og beslutninger om din behandling.

Særlig hjælp til pårørende

Mange oplever opgaven som pårørende til en psykisk syg som både svær og krævende. I Psykiatriguiden findes et særligt menupunkt for pårørende med hjælp og vejledning til at være pårørende, inspiration til at også at huske at passe på sig selv, og hvilke tilbud og muligheder, der er at benytte sig af som pårørende.

[Læs mere om at være pårørende i psykiatrien på www.psykiatri-regionh.dk/paeroende](http://www.psykiatri-regionh.dk/paeroende)

Samarbejdspartnere

De ældrepsykiatriske teams har et tæt samarbejde både med døgnafdelingerne, Hukommelsesklinikken, egen læge, de koordinerende sygeplejersker, demenskoordinator, hjemmeplejen og plejehjem i områdets kommuner.

Din journal

I din patientjournal beskriver personalet løbende din sygdom, behandling og virkningen af behandlingen. Du har mulighed for at få en kopi af journalen udleveret efter aftale med lægen. Det kaldes også at få aktindsigt.

Du kan også se udvalgte journalnotater, prøvesvar med mere på 'Min Sundhedsplatform', som er regionens platform for udveksling af information til patienter. Du kan både tilgå 'Min Sundhedsplatform' som hjemmeside eller via APP. Det kræver at du logger ind med MitID. Journalnotater er tilgængelige, så snart de er journalført og godkendt. Som hovedregel er prøvesvar tilgængelige 0-3 dage efter prøvetagningstidspunktet.

[Læs mere om 'Min Sundhedsplatform' på www.psykiatri-regionh.dk/Min-SP](http://www.psykiatri-regionh.dk/Min-SP)

Mere viden og rådgivning

Her kan du se, hvor du kan få mere viden, når du har en psykisk sygdom eller er pårørende.

Psykiatriguiden - overblik til patienter og pårørende

I Psykiatriguiden har vi samlet al viden om psykiske sygdomme, behandlingsformer og forløb. Du kan også læse om at være pårørende.

[Find Psykiatriguiden på www.psykiatri-regionh.dk/psykiatriguiden](http://www.psykiatri-regionh.dk/psykiatriguiden)

Hverdagen med psykisk sygdom

[Få konkrete værktøjer til din hverdag med psykisk sygdom på www.psykiatri-regionh.dk/hverdagen](http://www.psykiatri-regionh.dk/hverdagen)

Rådgivning i PsykInfo

Hos PsykInfo tilbyder sygeplejersker med erfaring i psykiatrisk behandling telefonisk eller personlig rådgivning til både patienter og pårørende. [Du kan læse mere om rådgivning i PsykInfo på www.psykiatri-regionh.dk/Psykinfo](http://www.psykiatri-regionh.dk/Psykinfo) eller ringe på telefon 38 64 13 00.